

Filosofie a tážání

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2004](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2004](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 12. 7. 2004
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 12. 7. 2004

Filosofie a tázání

Merleau-Ponty napsal, že „filosofie neklade otázky a nedává odpovědi, jež by vyplňovaly nějaké mezery“ (). Tuto formulaci můžeme naprosto oprávněně radikalizovat (a zároveň poněkud korigovat): filosofie klade otázky, aby poukázala na mezery, anebo ještě přesněji, aby odhalila mezery, o kterých nemáme ani tušení, ba možná dokonce aby nepatrné a neznatelné mezery rozšířila tak, že už je nebudeme moci dále přehlížet. (A to můžeme ještě vyostřit – vzhledem k tomu, že často panují předsudečné představy o tom, že dosavadní naše znalosti do sebe dokonale zapadají, takže nanejvýš zbývá ještě doplnit nějaké maličkosti – v tom smyslu, že překvapivě jakoby „natrhne“ zdánlivě kompaktní kontexty a souvislosti, aby se jejich jen zdánlivá neprodyšnost a neprůstřelnost zřetelně a přesvědčivě vyjevila. Ne nadarmo – byť bytostně neprávem – byli filosofové často obviňováni a dokonce pronásledováni jako škůdci a ničitelé.) To vše ovšem platí o otázkách specificky filosofických, ne o všech otázkách vůbec (otázky musíme rozlišovat, zda se jimi dotazujeme na něco, co už jiní vědí, nebo na něco, co sice ještě nikdo neví, ale o čem víme, že by se to mohlo a mělo vyzkoumat, anebo posléze na něco takového, co nás samé vtahuje nejen do tázání, ale také do odpovídání, totiž tak, že se sama otázka musí stát naší existenciální otázkou, a že na odpovědi na ni se musíme velmi aktivně sami podílet). A právě proto nemůžeme dost dobře mluvit o tom, že to je filosofie, která se táže, a už vůbec ne, že to je filosofie, která odpovídá. Filosofie, přesněji filosofování, představuje cestu, jak se filosofující stává víc sám sebou, jak si je stále víc a lépe vědom sám sebe a tím i toho, čím se ještě má a musí stávat. Filosofická otázka není vlastně nic, co by se dalo plně objektivizovat (např. na nějaký „věčný problém“, který se ve filosofii vrací stále znovu), nebo jinak řečeno, každá taková „objektivizace“ otázky či problému je vždycky redukcí a tím i částečnou mystifikací. Filosofické tázání je tou nejvlastnější, nejpřípadnější, nejautentičtější cestou, jak vstoupit do světa filosofických otázek a filosofického myšlení vůbec.

(Písek, 040712-1.)